

Invoering Omgevingswet

Ambitie gemeente Beesel: verschil maken!

Afb. 1. Word Cloud werkvergadering 17 sept 2018

Leeswijzer ▶

De Omgevingswet in het kort 1 ▶

Organisatieontwikkeling 2 ▶

Omgevingswet in onze gemeente 3 ▶

Ambitie en uitgangspunten 4 ▶

Vervolgtraject 5 ▶

Leeswijzer

Dit ambitiedocument is zo opgebouwd dat u vanuit de startpagina naar de verschillende onderwerpen kunt klikken en vervolgens met de knoppen rechtsboven of in het menu onderaan naar andere onderdelen kunt klikken.

De onderdelen:

Op pagina 3 '**De Omgevingswet in het kort**' zijn puntsgewijs de belangrijkste onderdelen weergegeven vanuit het landelijke traject rondom de invoering van de Omgevingswet.

Pagina 4 '**Organisatieontwikkeling**' laat de ingezette weg in het kader van de organisatieontwikkeling zien vanuit de gemeenschapsvisie Blij in Beesel waarin de uitnodiging zit om een gemeente in gemeenschap te zijn. De doelen hierin sluiten perfect aan op de doelstellingen vanuit de Omgevingswet en vormt dus een kans voor de gemeente Beesel.

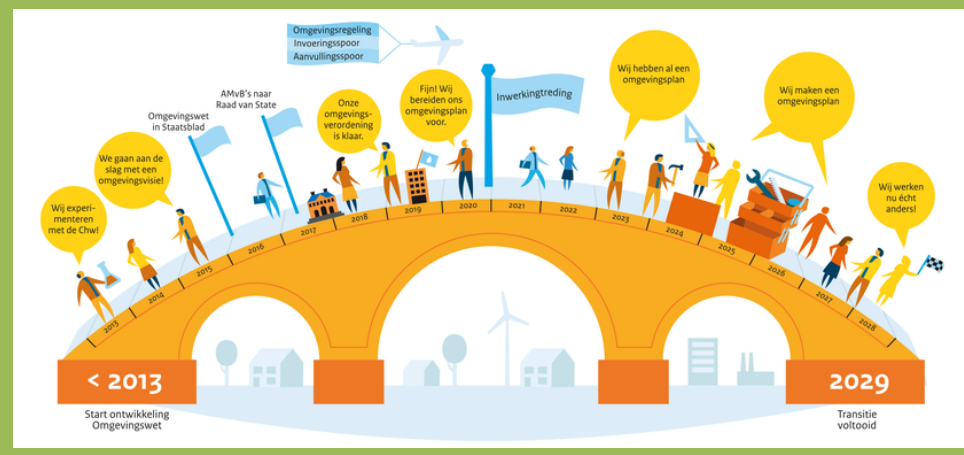
In hoofdzaak kent het invoeringstraject 3 hoofdsporen: Wettelijk kader, anders werken en digitalisering. Op pagina 5 '**Omgevingswet in onze gemeente**' lichten we deze sporen toe.

In deel 4 '**Ambitie en uitgangspunten**' zijn allereerst de uitgangspunten benoemd die de basis vormen voor hoe we gaan werken (pagina 6). Daarna volgt een toelichting op de 'beweging' die de Omgevingswet stimuleert vanwege de behoefte vanuit een snel veranderende samenleving (pagina 7 en 8). Vanuit de VNG zijn daar een aantal invoeringsstrategieën voor ontwikkeld op basis waarvan gemeenten aan de slag kunnen (pagina 9). Vanuit de fase van bewustwording is gebleken dat 1 invoeringsstrategie de lading niet dekt vanwege de omvang en complexiteit van de materie. We hebben deze daarom vertaald naar een strategie voor verschillende onderdelen (pagina 10-12). Waarbij per onderdeel een indicatie wordt gegeven op waar we nu staan, waar we willen staan bij de in werking treding en de verdere doorontwikkeling. De externe en veelal vernieuwende focus zorgt voor een open proces waarbij we samen met inwoners en bedrijven aan de slag gaan in gebieden (gebiedsgericht) of rondom thema's (opgavegericht) die spelen.

Als laatste op pagina 13 een doorkijkje naar het '**vervolgtraject**'. Met dit document hebben we gezamenlijke uitgangspunten en ambities bepaald op basis waarvan we samen met onze gemeenschap aan de slag gaan!

OMGEVINGSWET

Wet in werking: 1 januari 2021

Van 26 wetten naar 1 wet

Van 5000 naar 350 wetsartikelen

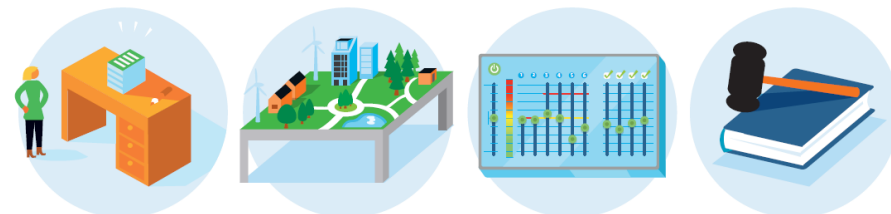
Van 120 naar 10 ministeriele regelingen

Van 120 naar 4 algemene regelingen

Van centraal naar decentraal

Wettelijk kader (20%) / Cultuur (80%)

4 Doelen

Inzichtelijk Omgevingsrecht
Leefomgeving centraal
Ruimte voor maatwerk
Sneller en beter

Nieuwe instrumenten (lokaal)

1 Omgevingsvisie

1 Omgevingsplan

(Uitvoerings)programma's

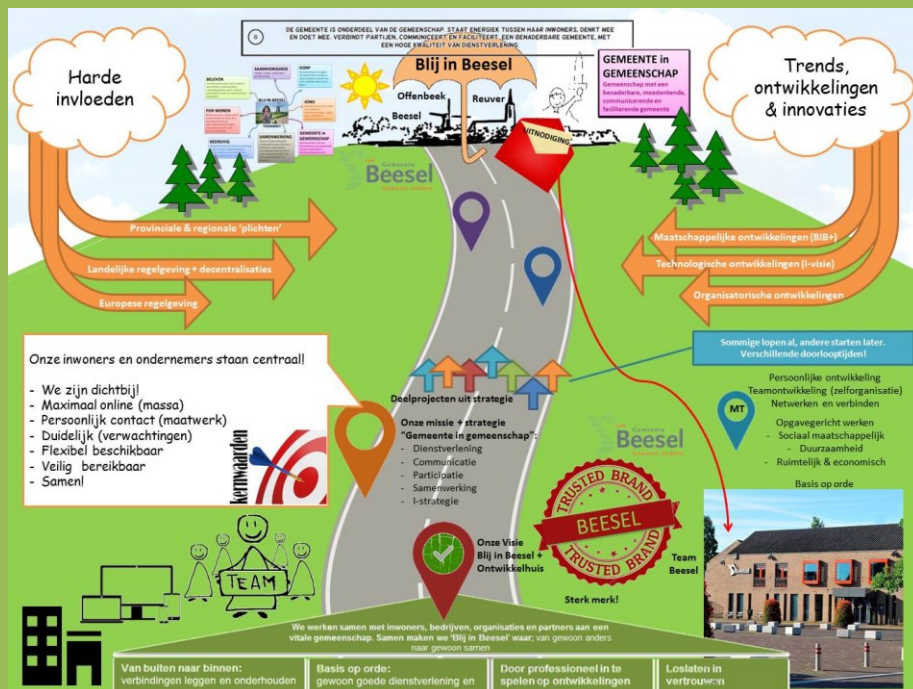
Uitbreiding algemene regels

Omgevingsvergunning (gewijzigd)

Gelijke informatievoorziening

Digitaal Stelsel Omgevingswet

BLIJ IN BEESEL (BIB) – GEMEENTE IN GEMEENSCHAP (GIG)

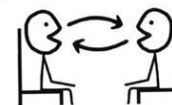

Gemeente in Gemeenschap

Mens centraal

Denk vanuit de mens, niet vanuit het systeem.
Denk in mogelijkheden (niet beperkingen).

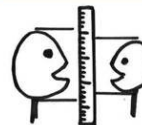
Gesprek

Ga in gesprek. Bespreek samen vanuit een open houding wat nodig is. Ben benaderbaar.

Inleven

Verplaats je in een ander. Ga op zoek naar de vraag achter de vraag. Bekijk het brede plaatje.

Maatwerk

Werk vraaggericht en integraal. Bied een passende oplossing.

Verwachtingsmanagement

Bepaal samen de verantwoordelijkheden en rollen. Communiceer helder en tijdig over inhoud en proces.

Iedereen doet mee

De kernwaarden van gemeente in gemeenschap zijn voor iedereen. Wij dragen deze kernwaarden uit in onze gedrag en processen.

De beoogde verandering vanuit de Omgevingswet is vooral 'tussen de regels' te vinden. De wet probeert hiermee te antwoorden op de snel veranderende maatschappij die de ontstane wirwar aan wet en regelgeving en procedures niet (meer) kan volgen/hanteren en steeds vaker een andere rol en betrokkenheid vraagt van de (lokale) overheid. Vanuit de gemeenschapsvisie (BIB) en de daarop ingezette organisatieontwikkeling (GIG) is in de gemeente Beesel deze verandering al ingezet. In de gemeente Beesel vormt de Omgevingswet dus een extra hulpmiddel om onze eigen doelen voor onze gemeenschap te bereiken.

3 sporen waarlangs we werken in de voorbereiding

Het invoeringstraject kent 3 fases: Fase 1 bewustwording, fase 2 Strategische keuzes en fase 3 toepassen. Het doorlopen van bewustwordingstraject (fase 1) vormt basis voor fase 2 van het traject 'strategische keuzes' (voor de afzonderlijke instrumenten bepalen we bij de start benodigde aanvullende keuzes). Tevens ontstaat in deze fase 1 het volgende beeld voor de 3 hoofdsporen:

- Wet (juridisch kader)

Deze stelselwijziging is omvangrijk en (niet minder) complex. De landelijke regelgeving brengt zélf niet de beoogde verandering maar geeft daar op onderdelen wel ruimte voor.

We zullen de juridische doorvertaling in alle werkprocessen, producten, documenten en diensten moeten doorvoeren. We zien deze opgave als kans om de huidige situatie te verbeteren.

- Anders werken (houding en gedrag)

Verschil kunnen we maken door hoe we lokaal invulling gaan geven aan de ruimte die de Omgevingswet biedt. We zien ook dat we voor veel onderdelen niet hoeven te wachten op de Omgevingswet als het aan komt op houding en gedrag. De verbeterslagen volgen al uit BIB en GIG en kunnen ook nu al worden doorgevoerd. De grootste winst zit in de manier waarop (lokale) samenleving, ambtelijke organisatie en bestuur in de toekomst gaan samenwerken om gezamenlijke doelen te realiseren. We zien dat deze manier van denken en doen al sterk in de gemeente Beesel aanwezig is en het vooral een doorontwikkeling betreft van de al ingezette koers. Goed voorbeeld is bijvoorbeeld de (wijk)aanpak Hazenkamp die al Omgevingswet-proof is en een goede leerschool voor het vervolg.

- Digitaal stelsel (digitale basis op orde)

Een van de uitgangspunten betreft 'gelijke informatievoorziening'. Op beschikbaarheid en bereikbaarheid van (digitale) informatie (proces en inhoud) dient een inhaalslag te worden gemaakt.

Uitgangspunten die we in de gemeente Beesel hanteren

1. De omgevingswet biedt voor de gemeente Beesel volop en aanvullend kansen op onze eigen ingezette koers en ontwikkeling waarbij de gemeenschapsvisie 'Blij in Beesel' - en de organisatieontwikkeling gemeente in gemeenschap als antwoord daarop - centraal staat.
2. Vanuit actuele maatschappelijke thema's, gaan we bouwstenen vormen voor de nieuwe instrumenten en bouwen we verder aan onze relatie met onze gemeenschap en (keten)partners. Het tot stand komen van instrumenten wordt hierbij ondergeschikt aan de manier waarop we samenwerken.
3. Participatieve trajecten in het kader van de Omgevingswet starten we bij voorkeur niet vanuit de verplichting van een instrument maar vanuit thema's en vraagstukken die inwoners en bedrijven bezighouden. De gemeente zorgt daarna voor verankering in de juiste instrumenten, voor de gemeenschap is het effect van belang (niet de juridische vertaling).
4. We zijn begonnen en kunnen iedere dag al in 'in de geest van de Omgevingswet' werken. Dus we gaan niet 'wachten' op de invoering van de Omgevingswet maar DOEN! Onze gesprekken gaan dan ook over vandaag niet over 1-1-2021.
5. We gaan uit van "ja mits" (i.p.v. nee tenzij) en de 'mits' motiveren we en leggen we uit vanuit een belangenafweging (niet vanuit een negatief toetsresultaat).
6. We zetten in op maximaal werken in de geest van de Omgevingswet bij het in werking treden van de wet. Het opleveren van instrumenten maken we afhankelijk van hoe de onderdelen 2 en 3 verlopen en kan dus later zijn (binnen de door de wet geboden ruimte hiervoor).
7. We accepteren dat het een meerjarig leertraject is en soms iets niet goed zal gaan.

De 'bewegingen' in het ruimtelijk domein

3 belangrijke bewegingen:

- Van 'de toekomst plannen' naar 'de toekomst mogelijk maken'
- Van 'inspraak' naar 'dialogoog' bij de totstandkoming van beleid en bij de uitvoering daarvan en bij initiatieven
- In onze organisatie naar een nieuwe balans tussen rollen, taken en verantwoordelijkheden, bestuurlijk en ambtelijk

a) Van plannen naar mogelijk maken

Was: Voorschriften en verbodsbepalingen opgelegd per onderwerp

Wordt: Duidelijk kader (harde grenzen) met daarin veel ruimte (doelvoorschriften) voor wat uit samenleving ontstaat.

b) Van inspraak naar dialogoog

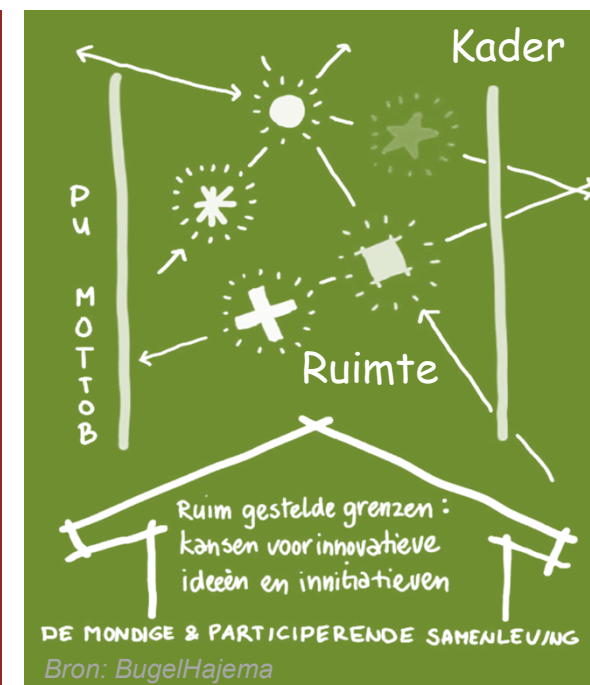
Van inspraak op kaders en beleid aan het einde van het proces naar dialogoog aan de start en tijdens het proces. Binnen de ruimte van de gestelde kaders dialogoog over de concrete invulling en uitvoering. Maatwerk!

Dialogoog bij initiatieven: Initiatiefnemer en omgeving stemmen onderling vroeg in de planfase af. Bij geen overeenstemming binnen het kader weegt gemeente belangen af neemt alsnog besluit. Dit is ook van toepassing bij oplossingen die buiten het kader vallen.

Toekomst 'plannen'

naar 'mogelijk maken'

De 'bewegingen' in het ruimtelijk domein

3 belangrijke bewegingen:

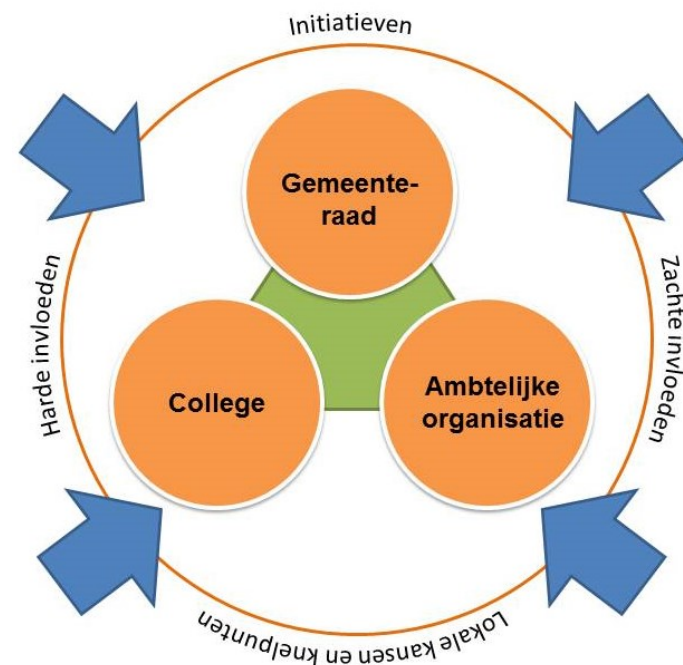
- Van 'de toekomst plannen' naar 'de toekomst mogelijk maken'
- Van 'inspraak' naar 'dialogoog' bij de tot stand koming van beleid en bij de uitvoering daarvan en bij initiatieven
- In onze organisatie van daar uit naar een nieuwe balans tussen rollen, taken en verantwoordelijkheden bestuurlijk en ambtelijk

c) Rollen veranderen mee met behoefte samenleving

De dialoog die bij het tot standkomen van beleid, uitvoering en initiatieven gewenst is en verplicht wordt vraagt van iedereen een andere rol in het proces.

'Loslaten', 'vertrouwen' en 'samen' zijn veel gehoorde begrippen, maar een verandering op de ene plek vraagt ook een verandering op een andere plek. Opgeteld moeten de rollen van gemeenteraad, college en ambtelijke organisatie blijven kloppen om echt samen te kunnen werken en snel te kunnen schakelen met onze gemeenschap!

De gezamenlijke opgave wordt hierdoor vooral: **'Anders vasthouden'**
Hoe we in welke fase in wel proces gezamenlijk om moeten gaan met rollen, verantwoordelijkheden en taken is onderdeel van de volgende werkvergadering in het kader van de Omgevingswet.

Invoeringsstrategie: 4 modellen van de VNG (Bron VNG)

Consoliderende strategie: aanpassen en interne focus

U gaat uit van de huidige situatie en inventariseert welke beleidskaders aangepast moeten worden vanuit een vakinhoudelijke benadering. Projectmatig werken hoort bij de consoliderende strategie, daarom is het aan te raden om een inhoudelijk projectplan te maken.

Calculerende strategie: veranderen en interne focus

U gaat uit van de nieuwe situatie en analyseert wat daar voor nodig is. Resultaatgericht werken hoort bij deze strategie. Daarom is het aan te raden een impactanalyse en businesscase te maken. In de businesscase is er focus op de kosten en baten die gemoeid zijn met een nieuwe manier van werken. Vervolgens kunnen keuzes gemaakt worden op basis van efficiëntie en effectiviteit.

Onderscheidende strategie: aanpassen en externe focus

U gaat uit van de huidige situatie en kiest vervolgens voor een bepaalde gebiedsopgave. Opgave- en gebiedsgericht werken hoort bij deze strategie. Het valt aan te raden een specifiek gebied te kiezen waar uw gemeente kan experimenteren (met bijvoorbeeld een Omgevingsplan) om hier vervolgens van te leren en de aanpak door te ontwikkelen.

Vernieuwende strategie: veranderen en externe focus

U gaat uit van de nieuwe situatie. Proces- en mensgericht werken hoort bij de vernieuwende strategie. Het is daarom zinvol om een proces (bijvoorbeeld een pilot) te starten om samen met externe betrokkenen te bepalen hoe de nieuwe werkwijze eruit moet komen te zien. Verken de veranderopgave gezamenlijk, focus op de mensen in het gebied en organiseer het proces om samen te werken.

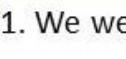
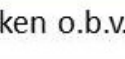
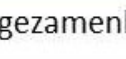
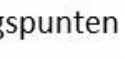

Invoeringsstrategie en ambitie gemeente Beesel

De invoeringsstrategie blijkt in de praktijk moeilijk in één keuze te vangen door de omvang en complexiteit van deze stelselwijziging.

Voor de top 10 onderdelen in dit traject is daarom afzonderlijk de ambitie en strategie bepaald op basis waarvan verder kan worden gewerkt.

Hierna volgt per onderdeel een korte toelichting op het hiernaast geschetste beeld over de huidige situatie, de situatie bij in werking treden wet en in 2029 wanneer volgens het landelijke traject de transitie op het ruimtelijk domein afgerond zou moeten zijn.

				Nu	<2021	<2029	Ambitie
1. We werken o.b.v. gezamenlijke uitgangspunten							Onderscheidend
2. Onze inwoners en bedrijven staan centraal							Onderscheidend
3. Balans Omgevingskwaliteit en ruimte voor initiatief							Vernieuwend
4. Daar waar het kan, laten we met draagvlak los.							Onderscheidend
5. We werken opgabe- & gebiedsgericht (differentiatie!)							Vernieuwend
6. We werken echt integraal (belangenafweging)							Onderscheidend
7. Snelheid instrumenten belangrijk maar niet leidend*				Met stakeholders snelheid bepalen. Relatie en inhoud gaan voor!			Vernieuwend
8. Rollen, verantwoordelijkheden en competenties*							Vernieuwend
9. Digitaliseringsopgave				Intern basis op orde 2021			Calculerend
10. Toegankelijkheid informatie				Vanaf basis op orde doorontwikkeling			Vernieuwend

Invoeringsstrategie en ambitie gemeente Beesel

1. We werken op basis van gezamenlijke uitgangspunten

We hanteren de uitgangspunten zoals op blad 6 verwoord zo veel mogelijk in ons werk. Deze uitgangspunten lijken logisch en voor de hand liggend. Kijkend naar de wijze waarop de gemeente Beesel hier mee bezig is kan worden geconcludeerd dat dat gemiddeld genomen naar wens verloopt maar er op alle vlakken nog een verdere beweging kan worden gemaakt. Vandaar het huidige beeld van de wijzer op de helft (we zijn goed op weg) en de ambitie onderscheidend (we gaan door op de ingezette weg). Nadrukkelijke samenloop met 'Gemeente in gemeenschap'.

2. Onze inwoners en bedrijven staan centraal

In het werk is het van belang dat we met een positieve grondhouding naar plannen en initiatieven kijken. Van 'nee, tenzij' (het huidige beleid is vaak gebaseerd op verbodsbepalingen) naar 'ja, mits'. Vanuit behoeften gezamenlijk naar mogelijkheden zoeken, waarbij tevens onder en/of bovengrenzen bewaken (wettelijk bepaald of als kader gesteld in onze gemeente). De bewustwording hiervan en de afstemming hierover met initiatiefnemers en omgeving wordt steeds vaker en vroeger toegepast. Vandaar het huidige beeld van de wijzer op de helft (we zijn goed op weg) en de ambitie onderscheidend (we gaan door waar we al mee bezig zijn). Nadrukkelijke samenloop met 'Gemeente in gemeenschap'.

3. Balans omgevingskwaliteit en ruimte voor initiatief

Vanuit de klassieke taak vanuit Ruimtelijke ordening lag de nadruk op het bewaken van de (omgevings)kwaliteit langs de normen van stedenbouw en ruimtelijke ordening. In 30 jaar ruimtelijke ordening zijn er steeds meer voorschriften bijgekomen waaraan de gemeente toetst. We zien enerzijds een beweging van ruimtelijke ordening naar fysieke leefomgeving (dus veel meer invloeden dan alleen stenen) en anderzijds steeds meer eigen verantwoordelijkheid bij initiatiefnemers. We zien een beweging van 'toetsen' naar 'regie op een proces' om tot een gedragen oplossing te komen rekening houdend met diverse zachte en harde invloeden. De bewustwording is er, maar in de praktijk sluiten onze daarvoor gebouwde 'systeemwereld' nog vaker onvoldoende aan bij de 'leefwereld' van waaruit stakeholders redeneren. Vandaar dat we nu iets minder ver zijn in het huidige beeld en hier met een vernieuwende aanpak mee aan de slag gaan. In de Omgevingsvisie durven we te differentiëren per gebied en per thema om bruggen te slaan.

4. Daar waar het kan laten we met draagvlak los

Al langere tijd wordt bewust rekening gehouden met mogelijkheden tot deregulering. Dereguleren is echter geen doel op zich. Wanneer ergens iets wordt losgelaten betekent dat ook iets op een andere plek (is iedereen er klaar voor?). En soms is het goed om ergens een voorschrift voor te hebben, in die gevallen zal het voorschrift dan ook blijven of opgenomen. In de vorming van nieuw beleid is dit een vast vraagstuk.

5. We werken opgave en gebiedsgericht

In het verleden is er in het ruimtelijk domein meer en meer gebruik gemaakt van generieke voorschriften, bestemmingen en toepassingen die voor het hele grondgebied van de gemeente gelden. Met de komst van de Omgevingswet krijgen we meer ruimte om te differentiëren voor locaties en gebieden afhankelijk van de specifieke behoefte. We zijn daar goed mee bezig (pilots) en durven te blijven vernieuwen.

Invoeringsstrategie en ambitie gemeente Beesel

6. We werken echt integraal

Vraagstukken worden steeds integraler opgepakt waardoor kan worden geconstateerd dat we goed op weg zijn. Waar we nog onderscheidend in kunnen zijn is het beter in beeld brengen van alle stakeholders (intern en extern), verwachtingen managen naar elkaar en van een aantal seriële toetsen door inhoudsdeskundigen naar een gezamenlijke beoordeling. In die gevallen hanteren we een ja, mits conferentie met stakeholders om gezamenlijk een integrale afweging te kunnen maken. We gaan hierbij verder op de ingezette weg.

7. Snelheid instrumenten belangrijk maar niet leidend

Instrumenten als 1 omgevingsvisie en 1 omgevingsplan zijn verplicht in de Omgevingswet maar kennen beiden een uitgestelde verplichting. We streven er in de gemeente Beesel naar om de instrumenten gereed te hebben zodra het kan, echter vinden we het proces om nieuw beleid samen met stakeholders te vormen nog belangrijker. In gezamenlijkheid zullen we dus de snelheid gaan bepalen.

8. Rollen, verantwoordelijkheden en competenties

De bewegingen die op de bladen 7 en 8 zijn weergegeven vragen van alle stakeholders (raad, college, ambtelijke organisatie, partners, bedrijven, inwoners, stichtingen, verenigingen, wijken en buurten, kernoverleggen etc.) soms een andere rol, taak of verantwoordelijkheid en een werkwijze om met elkaar in gesprek te blijven om te kunnen (bij)sturen. Dergelijke bewegingen vragen veel tijd omdat niet iedereen op het zelfde moment in de zelfde snelheid met dergelijke veranderingen bezig is. Vandaar het huidige beeld van de wijzer en staan we open voor vernieuwende aanpakken.

9. Digitaliseringsopgave

Bij de digitaliseringsopgave een calculerende ambitie tot 2021. In het kader van 'basis op orde' op dit gebied is ervoor gekozen eerst een interne focus te hanteren en strategische keuzes te maken in de onderdelen die we eerst oppakken. Door slimme keuzes te maken rondom het inrichten van werkprocessen, het terugvinden van (historische) informatie en met bronhouders aan de slag te gaan rondom betrouwbaarheid, beschikbaarheid en bereikbaarheid van gegevens (digitaal en al dan niet via de kaart). Een nieuwe vakapplicatie, aangepaste werkprocessen, digitalisering van het werkproces, digitalisering van archieven en beleid maken hier onderdeel van uit. Dus nu een inhaalslag en vervolgens onder 10 het vervolg.

10. Toegankelijkheid informatie

Zodra we onze basis verder digitaal op orde hebben zien we diverse mogelijkheden om vernieuwend door te ontwikkelen waarbij we diverse samenwerkingen zien met inwoners, stichtingen en verenigingen rondom het delen en ontsluiten van gegevens (via de kaart). We kunnen hier pas verdere invulling aan geven als we onder 9 eerst een stevigere digitale basis hebben gelegd op het ruimtelijke domein. Vandaar als toekomstig beeld een vernieuwende aanpak.

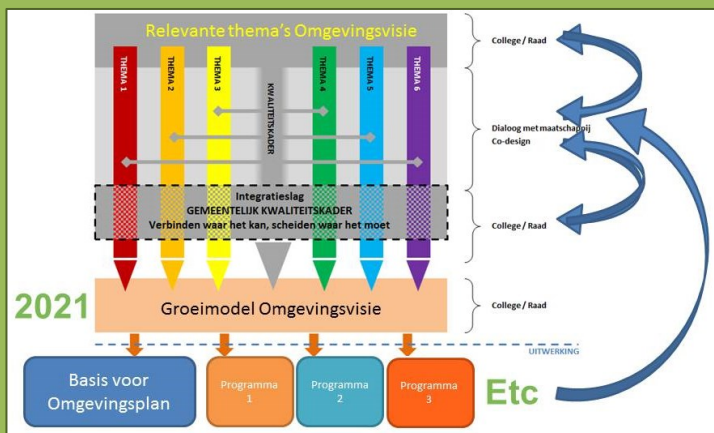
Werkwijze vervolgtraject

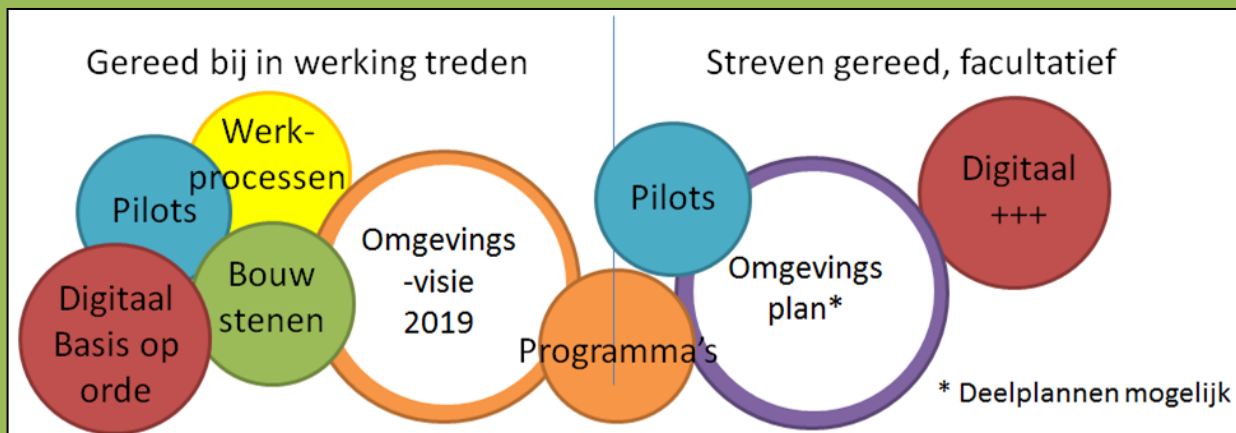
Aan de slag met de
Omgevingswet

Vervolgstappen:

1. Vaststelling ambitie invoering Omgevingswet gemeenteraad	25 maart 2019
2. Besluitvorming over voorstel tot instellen klankbordgroep	25 maart 2019
3. Werkvergadering gemeenteraad over veranderende rollen aan de hand van casuïstiek	2019 Q2
4. Kwaliteitskader + bouwstenen ontwikkelen lokaal (en regionaal) op thema's	2019 start Q1
5. Voorbereidingen voor groeimodel omgevingsvisie (gebiedsgericht)	2019 start Q2
6. Voorbereidingen treffen nieuwe VTH-applicatie	2019 Q3
7. Proactief aanhaken op lopende trajecten in relatie tot fysieke leefomgeving	Doorlopend
8. Klantreizen analyseren (nu en toekomst)	Doorlopend
9. 'Ja mits' conferenties bij maatschappelijke initiatieven fysieke leefomgeving	Doorlopend

Schematische weergave groeimodel (stap 5)

Schematische weergave vervolgproces met doorontwikkeling na invoeringsdatum